

BULETIN INFORMATIV

Nr. 81

Sibiu, iulie 2018

SCHIMBARE IMPORTANTĂ la INSTITUTUL DE CERCETĂRI SOCIO-UMANE SIBIU

După 24 de ani de activitate, Paul Niedermaier, fostul director al Institutului, s-a retras din acest post plin de responsabilități, pe motive de vârstă. Academia Română a scos postul la concurs și avem bucuria de a anunța că un distins profesor al universității clujene s-a hotărât să candideze pentru funcția vacantă. Membrii comisiei formate de Academia Română în acest scop au votat în unanimitate în favoarea domnului profesor Gräf.

Prin urmare, domnul

PROF. DR. RUDOLF GRÄF

devine noul director al Institutului

Istoricul și profesorul universitar dr. Rudolf Gräf este apreciat și s-a remarcat, de-a lungul anilor, în calitate de prorector al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca.

Îi mulțumim călduros

că își asumă noua responsabilitate și suntem ferm convinși că Domnia Sa reprezintă cea mai bună opțiune pentru Institutul nostru. Domnul Profesor Gräf nu este numai un manager experimentat, ci și un istoric apreciat, atât în țară cât și în străinătate.

P.N.

STATORNICIE DE-A LUNGUL VREMII Omagiu doamnei Sigrid Haldenwang

Obiecția adesea invocată că omagierile ar fi un fel de exercițiu obligatoriu nu e nicidecum valabilă în cazul de față. Doamna Sigrid Haldenwang trudește de mulți ani, cu neobosită râvnă, pentru a smulge timpului lucruri uitate. Colegii de altădată și de azi de la Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu al Academiei Române, de la universități și centre de cercetare din țară și din străinătate omagiază o cercetătoare înzestrată cu multă perseverență și dăruire. Ei i se cuvin

mulțumiri pentru continuitatea în elaborarea *Dicționarului graiurilor săsești din Transilvania: Siebenbürgisch-Sächsisches Wörterbuch* pe care l-a însoțit ca o credincioasă tovarășă de drum aproape o jumătate de secol. O viață dedicată *cărții cuvintelor*? Fără îndoială, așa s-ar putea descrie succint existența doamnei Haldenwang. Pentru munca dumneavoastră și pentru multe altele, dragă doamnă Sigrid Haldenwang, meritați recunoașterea și aprecierea noastră. *Dicționarul – un izvor de forță creatoare și putere a voinței?* Fără doar și poate. Limbile nu au doar monumente, ci și îngeri păzitori. Se cuvine să „culegem” câteva cuvinte despre viața și opera acestei protectoare a graiurilor, căci, la cei de acum 100 de ani de istorie a *Dicționarului graiurilor săsești*, Sigrid Haldenwang a contribuit timp de 47 de ani. Lingvista s-a alăturat colectivului de elaborare a dicționarului din cadrul institutului de cercetări sibian în anul 1971, aflându-și aici misiunea vieții. De peste treizeci de ani este directoarea acestui departament. *Dicționarul graiurilor săsești* nu este doar opera colectivă a mai multor generații de renumiți dialectologi și cercetători, el este totodată un exemplu de colaborare științifică și de strânsă comuniune dincolo de granițe și vremuri. În afară de aceasta, e un proiect care a adus institutului o recunoaștere sporită în rândurile specialiștilor din țară și străinătate. În prezent doamna Sigrid Haldenwang continuă singură munca la dicționar. Dacă în vremurile cele mai bune ale acestui sector au existat șase autori principali și colaboratori, în vremurile bune patru, iar mai apoi doar doi, de peste trei ani Sigrid Haldenwang nu este doar creierul, ci și sufletul *Dicționarului graiurilor săsești*. A rămas în prima linie, în ciuda vicisitudinilor de tot felul, pentru a duce mai departe dicționarul și a sluji prin aceasta comunității săsești din Transilvania. (Textul complet va apărea în următorul număr al revistei *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*.)

Conf. dr. habil. Doris Sava

O CARIERĂ ÎNCHINATĂ ETNOLOGIEI Ilie Moise la 70 de ani

În 13 februarie 2018, colegul nostru, prof. univ. dr. Ilie Moise, a împlinit 70 de ani, dintre care 30 în slujba cercetării academice instituționalizate, în calitate de cercetător științific I al Institutului nostru. În anii '80, alături de colega sa de sector, Anca Goția, a realizat câteva proiecte de cercetare axate pe *folclorul copiilor și al tineretului*, majoritatea publicate în reviste de specialitate locale sau naționale. Din 1992 anuarul „Studii și comunicări de etnologie”, pe care l-a înființat în 1978 ca buletin științific al „Asociației folcloriștilor și etnografilor din județul Sibiu”, a devenit periodic al Academiei Române. Institutul a câștigat astfel o publicație periodică ajunsă anul acesta la tomul al XXXII-lea și care poartă semnăturile unor renumiți etnologi din țară și din străinătate. În 1993, a obținut titlul de doctor al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, cu teza *Confrerii carpatice de tineret: ceata de feciori*, publicată în două ediții (1999 și 2012), lucrare pentru care a primit premiul „Ethnos” al Centrului Național al Creației Populare și al Fundației Culturale Ethnos. A coordonat cercetări de teren în zonele etnografice: Valea Târnavelor (1993–1994), Mărginimea Sibiului (2000–2003), Pădureni Hunedoarei (2006), Munții Apuseni (2007), Valea Hârtibaciului (2010), Țara Hațegului (2012), Zona Orăștie (2014), Valea Mureșului (2015), Valea Jiului, zona momârlanilor (2016). Investigațiile de bibliotecă s-au concretizat în abordarea unor teme referitoare la cultura tradițională reflectată în „Tribuna”, „Transilvania”, „Telegraful român” și în arhivele de folclor. În acest context, se cuvine să amintim și colaborarea la *Dicționarul general al literaturii române*, lucrare de anvergură patronată de Academia Română. Pe scurt, demersurile științifice întreprinse de cercetătorul Ilie Moise în cei 30 de ani de activitate în cadrul sectorului de etnologie s-au concretizat în 27 de cărți publicate în edituri de prestigiu, în organizarea unei *archive* de

folclor pe baza căreia a inițiat seria *Documente inedite*, în apariția neîntreruptă a unei reviste de specialitate, precum și în proiecte de cercetare vizând realizarea unor sinteze privind cultura tradițională din sudul Transilvaniei. Dincolo de calitățile intelectuale remarcabile, Ilie Moise este un dascăl exigent dar și un coleg admirabil, dispus în orice moment să-i sprijine pe cei mai tineri.

La mulți ani, domnule profesor Ilie Moise, cu sănătate și împliniri alături de familie și de colegii din institut, unde avem nevoie de experiența și de echilibrul Dumneavoastră!

Dr. Andreea Buzaș

VIATA ȘTIINȚIFICĂ **Din activitatea cercetătorilor**

Dr. Andreea Buzaș, CS III; **Prof. univ. dr. Ilie Moise**, CS I: În zilele de 29 și 30 martie 2018, la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” din Râmnicu Vâlcea, s-a desfășurat *Salonul Național al Cărții de Etnologie*, unde sectorul de etnologie al ICSU Sibiu a fost invitat de onoare. La conferința organizată cu acest prilej, dr. Andreea Buzaș a prezentat mai multe volume tipărite de sectorul de etnologie în 2017, printre care: *Correspondență Ovidiu Bîrlea – Doina Blaga*, ed. îngrijită și adnotată de Andreea Buzaș, prefață de Ilie Moise, Alba Iulia, Editura Centrului de Cultură „Augustin Bena” și *Din etnologia germanilor din România /Aus der Ethnologie der Deutschen in Rumänien*, antologie realizată de Andreea Buzaș și Ilie Moise, Sibiu, Ed. „Honterus”. În cadrul aceleiași expoziții, domnul profesor Ilie Moise a prezentat producția editorială, de factură etnologică a institutului nostru, precum și cele 4 periodice cu profil academic (*Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, *Studii și comunicări de etnologie*, *Historia Urbana* și *Anuarul ICSU*) împreună cu *Dicționarul graiurilor săsești din Transilvania* și cele 7 *Atlase de istorie a orașelor din România*. De asemenea, Domnia Sa a prezentat ultimele publicații ale colegilor, în contextul realizărilor științifice ale ICSU Sibiu, de-a lungul celor 60 de ani de existență. **Dr. Vasile Ciobanu**, CS I, a publicat lucrarea *Liga Culturală a Germanilor din România (1922–1931) și Sibiul*, în „Istoria și cenzura scrisului istoric. Studii în onoarea profesorului Ion Zainea”, (coord.: Gabriel Moisa, Sorin Șipoș, Ménesi Beáta, Editura Universității din Oradea, 2018, p. 296–306); printre altele, Domnia Sa a prezentat comunicarea *Aderarea germanilor din Basarabia la Unirea provinciei cu România*, la simpozionul „Contextul istoric al Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918”, organizat de Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, SJAN Sibiu, Societatea „Avram Iancu” Sibiu, în sala festivă a Bibliotecii, la 28 martie 2018. **Dr. Liviu Cîmpeanu**, CS III, a publicat articolul cu titlul *‘Revoluția’ elitelor transilvănene împotriva lui Mihai Viteazul, în septembrie lui 1600: discurs politic, legitimare, manifestarea puterii* în volumul „Elitele puterii – puterea elitelor în spațiul românesc (secolele XV–XX)”, editat de Cristian Ploscaru și Mihai-Bogdan Atanasiu (Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2018, p. 229–241). **Dr. Julia Derzsi**, CS III, a susținut comunicarea *Cărăușii din Sibiul premodern și ocupația lor* la cea de-a XXV-a ediție a sesiunii anuale a Comisiei de Istorie a Orașelor din România, organizată cu titlul: „Transporturile și comunicațiile din orașe”, desfășurată la Brăila, între 10 și 13 mai 2018. Doamna **Dr. Sigrid Haldenwang**, CS I, a participat la al XI-lea Congres al Germaniștilor din România, organizat de Universitatea Oradea și Unversitatea Creștină Partium din Oradea în perioada 4–7 iunie, cu comunicarea *‘Hanklich’, ein spezifisch siebenbürgisch-sächsisches Gebäck, mit Abarten, die Determinativkomposita sind*. De asemenea, Domnia Sa a publicat lucrarea *Die Reformation und ihre spätere Auswirkung auf kulturelle und sprachliche Identität der Siebenbürger Sachsen* în „Kronstädter Beiträge zur Germanistischen Forschung”, vol. 18, p. 243–259. **Dr. Dan Dumitru Iacob**, CS I, a publicat studiul *Călătoria lui Nicolae Rosetti-Roznovanu la Paris, în 1853*, în „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iasi” (serie nouă), (Istorie, tom. LXIII,

Iași, 2017 (publicat în mai 2018), p. 349–397) și a prezentat comunicarea *Măsuri privitoare la circulația mijloacelor de transport în Iași, în prima jumătate a secolului al XIX-lea* în cadrul sesiunii anuale CIOR, cu tema „Transporturile și comunicațiile din orașe” (Brăila, 10–13 mai 2018). În cadrul aceleiași sesiuni științifice, la 11 mai 2018, a fost ales președinte al CIOR. **Drd. Andrei Nacu**, asist. cercetare, a publicat articolul *The First Cartographic Representations of Transylvania (1325/1330-1520)*, în „The Portolan” (Washington D.C., Issue 101, Spring 2018), și a prezentat lucrarea *Analiza spațială a habitatului din scaunul Sighișoara conform hărților Ridicării Iosefine a Marelui Principat al Transilvaniei (1769–1773)*, în cadrul sesiunii de comunicări științifice „Sighișoara la Centenar” (Zilele Sighișoarei 2018), Sighișoara, 19 mai 2018. **Dr. Nicolae-Alexandru Nicolaescu**, CS III, a publicat studiul *The Initiatives of ASTRA Meant to Improve the Lives of the Romanian Peasants in Transylvania (1900–1914)*, în „Transylvanian Review” (vol. XXVI, nr. 4, Winter 2017, p. 71–83) și a prezentat comunicarea *The 1918 Union in the press of the first interwar decade*, la sesiunea internațională „Romania 100 Looking Forward through the past. 2018 Conference of the Society for Romanian Studies (SRS)”, (VIIth Edition, 25–30 iunie 2018, București). **Dr. Anda-Lucia Spânu**, CS III, a susținut comunicarea cu titlul: *Transportul produselor comerțului stradal urban în imagini istorice*, la Sesiunea anuală a CIOR, cu tema „Transporturile și comunicațiile din orașe”, (Brăila, 10–13 mai 2018). De asemenea, a vorbit despre *Orașele actualei României prin reprezentări ale comerțului stradal (secolul al XIX-lea)* în cadrul „Sesiunii Științifice Anuale”, organizate de Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva (14–15 iunie 2018). **Dr. Maria Emilia Țiplic**, CS II, a prezentat împreună cu prof. univ. dr. habil. Ioan-Marian Țiplic, comunicările: *Biserica fortificată din Cislădie (jud. Sibiu). Investigații arheologice și interpretări*, la sesiunea anuală „Metodă, teorie și practică în arheologia contemporană,” a Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan” (București, 28–30 martie 2018), respectiv: *Rezultatele preliminare ale cercetării arheologice de la biserica fortificată din Cislădie. Campania 2018*, „CLIO”, ediția a XIII-a, sesiune organizată de Departamentul de Istorie, Patrimoniu și Teologie Protestantă din cadrul Universității „Lucian Blaga” Sibiu, în 18 mai, 2018.

FLORICA ELENA VASILIU

14 februarie 1948 – 2 iunie 2018

Cu regret anunțăm decesul colegei noastre, angajată la Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu între anii 1970 și 2008. Sociolog cunoscut și în mediul universitar sibian, a activat ani în șir ca secretar științific făcând parte în același timp în diferite asociații ale sociologilor din România și din Europa Centrală.

Păstrăm în memorie amintirea ei.

GERNOT NUSSBÄCHER

22 august 1939 – 21 iunie 2018

Anunțăm, de asemenea, stingerea din viață a regretatului arhivist și istoric brașovean. Autor al peste 1500 de titluri bibliografice, științifice și de popularizare, el și-a câștigat renumele prin publicațiile despre istoria sașilor și a așezărilor lor din Transilvania, prin biografia lui Johannes Honterus și prin edițiile de izvoare istorice.

Cercetătorii Institutului de Cercetări Socio-Umane Sibiu păstrează neprețuita sa memorie.

ICSU Sibiu, Bd. Victoriei 40, 550024 – Sibiu
Tel.: 004 0269212604, fax: 004 0269216605

Redactor: Liviu Cîmpeanu

ISSN 1224